

II.
C. 10656.
132

Jutt. 1.

**SVETA
DEVIZA IN DEKLA**

ZITA!

Posebno

**všim poslam in kerfhanškemu
ljudstvu**

**sploh sgled v posnemanje
postavljen.**

*Is nemshkiga rajnkiga
gosпода*

KORBINIANA ANTONA RIEDHOFERJA.

*S dovoljenjem visokozhastitljiviga Ljubljanskiga
škofijstva.*

V Ljubljani, 1846.

Saloshil Janes Giontini, bukvar.

19278. II. C. f. 2.

10656.

Pri J. Giontini, bukvarju v Ljubljani, so naslednje bukve na prodaj:

Napeljevanje vefolno ali véliko fpoved opravljati. V Ljubljani 1844, vesane 12 kr.

Mefingafti krish in popisovanje Palestine. V Gorizi, vesane 8 kr.

Hvala boshja, ali navod, kako naj mlad kristjan Bogá vfakdan zhafti in hvali. Molitne bukvize sa mladost. Drugi natif. V Ljubljani, 1845. Vesane 12 kr.

Sveta Filumena, deviza in muzheniza, s molitvami k tej svetnizi. V Ljubljani, 1845. Vesane 12 kr.

Bukvize polne molitev in lepih naukov. Poleg nemfhkiga od P. *Egidia Jaisa*. V Ljubljani, 1845. Vesane 30 kr.

Erasem is Jame. Povéft is petnajftiga ftoletja. Potég verjétnih písem fpífal *F. Matavafhizh*. S eno podobfhino. V Ljubljani, 1845. Vesane 12 kr.

Molitev sa ohranjenje nedolshnofti pred podobo presvete devize Marije, in dve befédi fvarijózhe ljubeshi is Jefufovih uf, kerfhanfki mladofci. Drugi natif. V Ljubljani, 1846. Lepa molitev, ktera fe mladofci obojiga fpóla priporózha. Velja 3 kr. Dvanajft fkup jih velja le 30 kr.

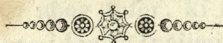
Jesuf moje shelje. Kathóljfhke molitne bukve s nauki, in napeljevanjem k poboshnima shivljenju. Poleg nemfhkiga od zhafitljíviga gófpoda *Alojsia Schlöra*, doktorja f. pífma. V Ljubljani, 1846. Vesane 40 kr.

Shivljenje fvetiga mladenzha *Alojsia Gonzaga*. Spífal v nemfhkim zhafitljívi gófpod fajmofhter *Franz Adam Schmid*. S eno podobfhino. V Ljubljani, 1846. Vesane 12 kr.

Shivljenje svete devize *Teresije*. Poflovenjeno v fpodbudovanje slednjímu, slafci tífim shenfkgá fpóla, ki fo njeniga imena. S perfhavkam nekterih koríftnih molitev. S eno podobo. V Ljubljani, 1846. Vesane 12 kr.

SVĚTA
DEVIZA IN DEKLA
RA.

Posebno vsm
poslam in kerfhanfskimu ljudstvu
fploh sgled
v posnemanje postavljen.

Is nemfhkiga rajnkiga

gospoda

KORBINIANA ANTONA RIEDHOFERJA.

*S dovoljenjem visokozhastitljiviga Ljubljanskiga
Shkofijstva.*

V LJUBLJANI, 1846.

V saloshbi in na prodaj per **Janesu Giontini**, bukvarji.

ATTA

CHAVES 11 1934

ATT

1934

1934

1934

1934

1934

1934

1934

1934

1934

1934

1934

1934

1934

030038591

Zita ubòsìh staršhev hzhi.

Sin boshji Jesuf Kristuf je bil, kakor nam sveto písmo pové, v jaſlah rojen. Stanoval je v hlevu sunej meſta Betlehema. Njegova mati je bila uboga nesnana deviza is Nazareta, njegov rednik je bil ravno tako ubog teſár, ki ni vezh imel, kakor kar ſi je zhes dan s ſvojimi rokami ſafluſhil. Leshal je na flami, odét je bil s plenizami.

V ravno taki revſhini je priſhla tudi ſveta Zita na ſvét. Rodila ſe je v majhni vaſi bliſo meſta Luke na Laſhkim. Njeni ſtarſhi ſo bili kmetje, ki ſo ſe prav revno s delam ſvojih rók preſhivéli. Leshala je na flabi poſteljizi, ktera ni bila veliko bolji od flame — njene plenize ſo bile flabe obnoſhene zunje.

* * *

Zhe bi bilo fhlo po perzhakovanji Judov, bi bil imel Jesuf s velikim velizhaſtvam na ſvet priti, pa ne v revſhini in v ſiromafhtvu. Kako lahko bi bil tudi tako priſhel! Pa hotel ni. Kakor ubog, reven ótrók - - ne od kraljeve hzhere v Jerusalemu,

temuzh od Marie, devize na tihim shívézhe — ne v kraljevim poslopji veliziga Jerusalemfkiga mesta, ja, fhe v drugi prosti hifhi tega mesta ne, temuzh v nekim hlévu v Betlehemu rojen in v jasle poloshen biti, de bi nam nauk dal, kako malo zéne imá lepota in svitlost tega sveta per Bogu, in kako malo denarji in vse drugo blago tega svetá per Bogu obveljajo.

Zita tedej ni nizh fhkóde imela, de je bila niskiga stanú in ubosih staršev; Bogu dopadljiv otrok je bila, ktero je Bog ismed nekoliko tavshent otrok tudi v njeni narvézhi revfhini in niskosti isvolil in namenil v velik isgled svetosti. Bogastvo in premoshenje tega svetá bi bile bleso to luzh sgodaj vgafnile.

O neumneshi, ki fte tako slo na premoshenje tega sveta navesani, ki tako slo bogastvo in lepoto zenite! Kaj so denarji, zhe jih hozhete per pravi luzhi pogledati? Nizh drusiga, kakor ruda in bron, kateri se s drusim kamnjem is semlje kóplje. Kaj je zhafno blagó, zhe tudi tó per pravi luzhi pogledate? Nizh drusiga, kakor minljiva stvar, na ktero se fhe nihzhe sanesti nefmé; danaf je fhe vafha, jutro pa morde she sgori. Komaj toliko dolgo jo samorete obdershati, kolikor zhafa shivite, potem pa morate vse gotovo na semlji sapustiti. Kaj je vfa lepota tega sveta drusiga, kakor megla, ki sgine in malo zhafa obstane? Oh! ne zenite vunder denarjev in zhafnih rezhi vezh, kakor so vré-

dne! Ne veshite svojiga ferza na-nje in ne mislite, de je samo v posestivu zhasniga bogastva, per fshkrinji polni denarjev, v veselim shivljenji famo vfa frezha. Ni, de bi mogel biti premoshen, bogat in imeniten, kdor hozhe frézhen biti. Bogatini in imenitni niso vselej nar bolj frezhni. Ravno zhes bogatinze te semlje je Jesus fshafhni isgovor sfioril. Loshej je kameli iti fkos fhivankino uhó, kakor bogatimu priti v boshje kraljéstvo.

Zita od svojih starfhev lepó isrejèna.

Starfhi nej per isreji svojih otrók narpervo na to gledajo, de jih sgodej v boshjim fshahu vadijo in nauzhé, se bati kaj sfioriti, ali govoriti, ali pripustiti, kar je Bog prepovedal in s zhimur bi mu dopasti ne mogli. Rezhejo nej jim vezhkrat — ja vfak dan nej jih opomnijo, de je Bog vfigaprizhijózh, de vse vidi in flifhi in zlo nar fshkrivnejfhi misli vé. Tako fo starfhi fvete Zite s vfo fkerbnostjo sfiorili. Sato se pa fveta Zita tudi shé v otrózhji sfiarosti ni nizh bolj bala, kakor Bogu ne dopasti in ga s kakim gréham rasshaliti.

* * *

Starfhi morajo tudi, ako svoje otroke prav odrediti hozhejo, posebno nató pasiti, de svoje

otroke v nedolshnosti ohranijo in stanovitno varjejo, in de jim je na tém nar bolj leshézhe. Sgodej nej jih tedej framoshljivosti navadijo. Sramoshljivosti nej bo njih prihodnji angelj varh, kateri jih pogubne hudobnosti nezhifosti obvarje. Posebno pak nej se varjejo fami, prizho otrók kaj taziga storiti, s zhimur bi jih pohujshati vtegnili, in zhefar nikoli viditi, nikoli flifhati nesmejo — kar nej jim do sréle starosti fkrivno ostane. S ravno tako fkerbnostjo nej svoje otroke vsih tazih krajev, priloshnosti in oféb varjejo, ktere bi njih nedolshnosti nevarne biti snale. Starfhi fsvete Zite so bili v tej rezhi posebno fkerbni. Njih fsveta hzherka per njih gotovo nikoli nizh nespodobniga ni vidila ali flifhala. Ako ravno so bili filno ubogi, je mogla njih hzherka vunder vedno spodobno oblezhena biti. De bi jo pred sapeljivostjo savarovali, so jo vedno per febi in pred ozhmí iméli. Tako je Zita v svoji narlepshi nedolshnosti rasila.

Starfhi nej dalje nizh ne samudé, kar poduzhenje v kerfhanfskim nauku utizhe. S vso mozhjo nej fkerbé, de njih otrozi v kerfhanfskim nauku, v rezhéh, ktere mora vsaki krifljan vediti in verovati, v veri in v kerfhanfskih zhednostih poduzhenje dobivajo, kakor se gré. Kolikor fami samorejo in perloshnosti imajo, morajo to fami storiti. Drugazhe imajo dolshnost, jih v fholo, kakor tudi k pridigam in h kerfhanfskimu nauku pridno poshiljati. Hudo bi

fe sadolshili, zhe bi v tem kaj samudili in svoje otroke v nevednosti, enako divjimu ternju rasti pufili. Kaj taziga si starshi svete Zite niso hotli na vest navlézhi. Hotli so umniga, v kerfhanfkim uku, kakor sploh v vsm dobrih dobro poduzheniga otoka iméti. Uzhili so jo sami, kar mora kristjan nar pervo in posebno vediti. Bolj natanko so jo dali duhovnim pastirjam poduzhiti, in poshiljali so sató svojo Zitizo h kerfhanfkim naukam in k pridigam, kakor tudi v sholo. Zita se je pa tudi svojim starsham k veselju povsod dobro uzhila.

Sadnjizh se starshi ne smejo nikoli vtruditi, svoje otroke s besedo in s djanjem k dobrih opominjati, na drugi strani pa s paslivostjo in fkerbnostjo od hudiga odvrazhati. S prigovarjanjem in opominjevanjem nej jih vedno napelujejo. Pa posabiti ne smejo pri tem nikakor, de jim morajo tudi s dobrimi sgledi pot kasati, ako nozhejo na eni strani rasdreti, kar so na drugi storili.

Tudi ne smejo nikoli nehati, vedno fkerbno na-nje pasiti in jih od hudiga odvrazhati, sdaj s lepo, sdaj s hudo. Niso vsi otrozi enaki. Nekteri se dajo voditi, kakor kdor hózhe; drugi pak so take nature, de se s lepim ne dá dosti s njimi opraviti. Svete Zite ni bilo treba s hudim naganjati. Slifhala in vbogala je na vsako opominjanje, posebno mater. Tako dober otrok je bila, de je na miglej vbogala in storila, kar je starsham v ozhéh brala.

Toliko bolj so pa tudi starshi od dné do dné fkerbéli, de bi se jim tako dober otrok ne spridel. Vedno so jo opominjali in na-njo gledali. Ko je pa Zita bolj v leta prifhla in odrasla, so fhe bolj na-njo pasili. Sreznho in bres nevarnosti je njih otrok dvanajsto léto doshivel.

Starshi dajo svojo hzherko v flushbo.

Zita je dvanajsto léto doshivela. Sama nej bi si sdaj kruh flushila. Pa prafhalo se je kam s otrokam per dvanajstih létih? Starshi niso hotli svojiga otroka v prvi kraj dati, ki bi se nafhel. Poifkali so flushbo sa svojo Zito, kjer bi bila dobro f-hranjena in kjer bi se ji pred sapelivoftjo nizh ne bilo bati — flushbo per poboshnih kerfhanfskih lju-déh. Tudi so bili tako frézhni, ji tako flushbo v kerfhanfski hifhi dobiti. Bilo je v hifhi nekiga imenitniga shlahtniga gosпода v Lukefskim mestu. Gospod te kerfhanfske hifhe se je imenoval Ferntineli. Veféli, de so tako dobro mesto svoji hzherki dobili, jo koj tje kaj peljejo in jo gosподu v varstvo is-rozhijo. Otroku so nauk dali sa odhodnizo, de nej bo v flushbi svefta in pridna, v vsih rezhéh na miglej pokorna in de nej imá vedno Bogá pred ozhmí.

Kako so Zitni starfhi fkerbéli, svojimu otroku flushbo v kerfhanfki hifhi poifkati? In prav so iméli. Starfhi imajo dostikrat nar boljſhi otroke, dokler jih imajo doma pred svojimi ozhmí. Vſe dobro od njih perzhakujejo in upajo, Bog vé! kakofhno vefelje nad njimi doſhivéti. Pa naenkrat ſe jim ſpridijo in pogubé. Kako to pride, je lahko ſa-popaſti. Ker ſtarfhi ſvojih otrók ne morejo smeraj domá iméti, jih dajo bres premifelka v take flushbe, kjer ni veliko lepiga in kerfhanfkiga ſaderſhanja. Ali nekteri jim dajo ſhe poprej is flepe ljubesni do njih prevezh ſvoje vólje. Puſtijo jim k drusiſim otrokam letati, in ne pogledajo, kakſhni ſo otrozi, h kterim njih otrozi ſahajajo. Potikajo ſe tako otrozi, fantje in deklizhi, doſtikrat vſi ſkup po germovji, hlevih in po drusiſih kotih in ſe eden od drusiga hudobij uzhé. She vezh ſvoje vólje ſtarfhi odrasſhenim in vézhim otrókam dajo. Sej niſo ſhe le pet lét ſtari, ſi miſlijo ſtarfhi, ſami ſhé vejo, kaj je gréh kaj ne; kdo bo vedno per njih ſtal in jih varoval? Puſtijo jih tadaj v nevarno vefelje ali v kraje iti, kamor ſe jim poljubi — jim doſtikrat zló nizh ne rezhejo, zhe ravno o pravim zhafu domu ne pridejo. In potem ſe ſhe zhudijo, de ſo otrozi tako ſprideni, tako neporedni, tako neſtramni, tako hudobni! Take jih ſtoré hudobno drushtvo, v ktero ſaidejo, hude tovarſhije, v ktere pridejo. Hudoben tovarſh je kakor terſka, ki tudi bliſhnjiga ſaſhgè. In kdor ſe nezhe od njega ofſmoditi, nej ofſane daljezh od njega. Ako bi ſtar-

fhi fvette Zite ne bili sa fvojiga otroka bolj fkerbéli, ga hudih tovarfhij varovali in ga ne v kerfhanfko hifho v flushbo dali; kako lahko bi bila Zita v nekerfhanfki hifhi med hudobne tovarfhe in tovarfhize prifhla in fvoje dobro sadershanje sgubila! Ref je, de fe dá v vfaki flushbi kruh saflushiti, pa ne vfelej tudi nebefa.

Zita ravno tako rada móli, kakor rada déla.

Gerdo sadershanje fe mora opuštiti; lepo pa ne nikóli. To fo ftarfhi fvéti Ziti posebno v ferze vtifnili, de fe je sdaj tudi daljezh od njih vfelej dobro in bogabojezhe sadershala. Zita, ktera je lepo sadershanje od fvojih ftarfhev iméla in v njem odrasla, je tudi v flushbi tako oftala. Hifha, v kateri je flushila, je bila prav bliso zerkve fv. Fridiana. Ljubfhi ji ni moglo nizh biti, kakor to. Sakaj vfaki dan je mogla v zerkev k fveti mafhi iti, kar ji je njena gofpodinja, ki je tudi fama vfaki dan v zerkev fhla, rada perpuštila. Tudi ona ni nikoli mafhe samudila in je prav poboshno molila. Savoljo tega fo bile pa vunder vfe dela domá prav opravljene. De bi tudi domá priloshnost k molitvi in k duhovnimu branju imela, je bolj sgodej vftajala. Vedla je dobro, de fe ne pravi famo to poboshno in lepo shiveti, zhe fe lé moli, v zerkev hodi in k mafhi pride, temuzh posebno, zhe fe dobro

sadershi, dolshnosti svojiga stanú svešto spolnuje in fkerbno grehov in hudobij varje. Kakor je pridno delala, tako je tudi rada molila. Ofiala je moleó-zha, delajozha, poboshna Zita tudi v flushbi, kakor je bila domá per svojih starfhih.

V kako veliki pomóti je toliko ljudi! Mislijo, k poboshnimu, bogabojezhimu shivljenju ne gré nizh drusiga, kakor veliko moliti, pridno v zerkv hoditi, veliko mafh flifhati, vezhkrat se spovedati in obhajati, po boshjih potah hoditi i. t. d. Koliko jih je, ki to vse storé; kateri so per vsm tem sanikerniki, opraljavzi in preklinjavzi, igravzi, poshréfhniki, sapravljivzi, flabi gospodarji, nefkerbni starfhi, nevktrotni, sprideni otrôzi, nesvesti posli! Dokler so v zerkvi in v molitvi, bi jih kdo velike fvetnike mislil. Kaj se pa sunaj zerkve pokashe in po opravljeni molitvi? Ko bi trenil, je oblazhilo fvetosti flezheno in v poprejfhni nagoti stojé stari nemirni, sovrashni, mafhevanja sheljni, hudovoljni, sumni, opravljivi, napuhnjeni in nevosfhljivi ljudjé. K poboshnimu, bogabojezhimu shivljenju gré pred vsm gréha se bati; — gré posebno, dolshnosti svojiga pokliza svešto spolnovati. Bres tega savarovanja pred graham in hudobijami, bres sveštiga spolnovanja svojih dolshnost je vfa molitev, vse obiskovanje zerkvá, so vse mafhe, spovedi in obhajila in boshje pota, ako ravno nej bi se vse to v ozhéh ljudi fvetilo enako nar lepshimu shlahtni-mu kamnu, v boshjih ozhéh bres zéne.

Zita se boji postopanja.

Sveta Zita je imela vedno dosti dela. Nikoli se ni mogla pritoshiti, de ji je dolg zhas. Vedla je pa tudi vsako uro prav obrniti. Sakaj zhe je imela zhetert ure zhas, je molila, duhovne bukve brala ali se drugazh v poboshnosti vadila. Bres vsiga dela nikoli ni bila. Vsih ofem in fhterdesét let, ktere je v eni fami hifhi — namrezh per imenovanin gospodu flushila, ni bila nikoli bres dela. Silno se je postopanja bala in vedla je sakaj.

O de bi se tako vsi ljudjé, posebno mladost, bali in varovali! Sakaj postopanje je sazhetek vsih hudobij. V refnizi se sme postopanje vodnjak imenovati, is kteriga se vsa hudobija istéka. Saflushi v refnizi mojster imenovana biti, ki vso hudobijo uzhí.

Nedélje in prasniki so tadaj marfikterim hudo nevarni dnovi. Lahko bi bili in mogli bi tudi biti vsim svelizhavni dnovi, zhe bi se po namenu zerkve s fhlushbo boshjo in fkerbnoštjo sa svojo dufhno frezho prasovali. Dostikrat so pa famo sa pozhitek od dela in sa postóp. Postopanje pa nizh dobriga ne prinese. Postóp je, po uku svetiga Krisostoma, kakor korenina, ki nizh drusiga ne obrodi, kakor hudo. Slasti sa mefne posheljenja je vaba,

govori sveti Bernard. Satorej se pa tudi nar vezhi gréhi ob prasniki in nedeljah storijo, posebno grehi nezhiſtoſti. V delavnikih morajo od jutra do večera delati in nevtegnejo, hudih rezhi v glavi noſiti in delati. O prasniki pa, kadar je vſako teſko delo prepovedano, in ſe jih tako malo dobí, ktere duhovno branje, popoldanſka ſluſhba boſhja v zerkvi, molitev, duhovno pogovarjanje in vaje in v druſih duhovnih rezhéh veſeli ali kateri bi ſi drugazhe po ſpodobnoſti zhaſ kratiti ſnali, noſijo iſ otóſhnoſti greſhne miſli v glavi, iſhejo hudobne ſnaniſiſi, letajo ſa nevarnim veſeljem, ſaidejo v hude tovarſhije in tratiſjo zhaſ ſ nezhiſmernimi pogovori in drugazhnimi neſramnimi burki. Sveta Zita pa tudi ob nedeljah in prasniki hudimi ſovraſhniku ni priloſhnoſti dala, jo k hudim rezhém ſapeljati, ker ſe je poſtopanja ogibala. Oh, de bi vſi njeni lepi iſgled poſnemali in nikoli ne poſtopali.

Zita iſgled ſveſte in pridne dèkle.

Sveta Zita je vezhkrat rekla: „Nar imenitniſhi laſiſnoſti kerſhanſke dèkle ſo ſtrah boſhji, pokorſhina, ſveſtoba in ljubésin do dela.“ To ſlato pravilo, ktero naj ſi vſaki poſel globoko v ſvoje ſerze ſapiſhe in po nji vſe ſvoje ſadershanje oſnova, je bolj ſa ſebe, kakor ſa druge poſtavila, de nikoli ni poſabila, kaj je na eni ſirani ſebi, na dru-

gi pa svojimu gospodarju in svoji gospodinji dolžna. Prav natanjko je tako shivala.

„Kerfhanfka dekla nej fe boji Gospoda.“ Kdo fe ga je bolj bal, kakor sveta dekla Zita? Ni fe ga bala tako, kakor fe fushni svojih gospodarjev bojé, pred katerim trepézhejo. Bala fe ga je, kakor fe dobri otrozi svojiga ozheta bojé. Bala fe je Bogá rasshaliti — nizhefar fe ni bolj bala, kakor greha, s katerim fe Bog rasshali. Nikoli ni posabila, de je Bog vfigaprizhijózh, ki sa njene nar bolj fkríte mifli vé, vse vidi in vse flifhi. Zhe kdo kaj fkrivaj ftori, prav dostikrat rezhe: Pft! tiho! le tiho! de nihzhe ne své! Tega pa nihzhe ne rezhe, de vfigavedozhimu in vfigavidiózhimu Bogu nizh ne more tiho in fkrivno biti. To je Zita pomiflila in ni Bogá nikóli ispred ozhi sgrabila.

„Kerfhanfka dekla bódi voljne pokorfhine.“ Taka je sveta Zita posebno bila. Vsela je pa uku fvetiga Pavla povelja svojih sapovednikov kakor povelja boshje in pokorna je bila svojimu gospodu in svoji gospodinji, kakor Bogu famimu. Veliko poflov je, kateri fi kaj sapovedati pufté in vunder po svoji termi ali pa fhe zló ne ftoré, ali godernajo ali pa fhe sa herbtam svoje gospodarje safmehujejo. Tega ni Zita nikoli ftorila. Vefela in dobre volje je bila vedno per danim délu. Nizh ji ni bilo sapovedaniga, zhefar bi ne bila s vefelo voljnoftjo ftorila. Opornofti ni bilo nikoli per nji viditi — nikoli je ni fo flifhali fe sgovarjati.

„Kerfhanfka dekla bodi v vfh, tudi v nar

majnfhih rezhéh svešta.“ Zita je bila tako svéšta, de je na rezhi fvojiga gospodarja tako gledala in pasila, kakor de bi bile njene lastne rezhi. Per delu ni nizm samudila, fvojih opravkov ni drugim odkladala, v delu se ni nikoli prehitéla, temuzh je vse s natanjzhno sveštobo fiorila, in v sapovedanim zhafu je vse opravila. Nikoli si ni mislila: „Saj ni teshko“; ali pa „faj ni moje.“ Vfiga se je fkerbno varovala, s zhimur bi si bila vtegnila kaj fhkode fioriti. Ne sa vinar zene ni v ofem in fhterdesétih letih preloshila. Nekteri hlapez, nektera dekla neporajta nizm kaj natanko marfikake nesvestobe. Prodajo shita, moke, mafla, jajz, kruha, bres de bi jih le nekoliko vest fpekla. Mislijo si in pravijo: „Kaj je mojimu kmetu na mérzi shita leshezhe — kakfhno fhkodo samorejo moji kmetizi nektere jajza ali merviza moke in mafla prinesti?“ Sgovarjajo se, de morajo tako teshko delati, de je njih plazha premajhna in se hozhejo fami plazhati. Boljshi vest je fveta Zita imela. Nar majnfhi rezhi bi si ne bila upala vséti bres veliziga greha, kar ni bilo njeniga. Vedla je, de bi ji taki sgovori pred boshjim sodnim fedeshem nizm ne pomagali. Dershála se je nauka fv. Janesa Kerfnika: „se s pogojenim plazhilam sadovoljiti.“

„Kerfhanfka dekla nej imá sadnjizh ljubesin do dela in vefelje nad delam.“ Kakor je tizh k letanju, govori fveto pismo, tako je zhlovek k delu rojen. Sveti Ziti ni bilo tadaj delo nikóli oftudno ali preteshko. Kadar je imela prav veliko dela, si

je mislila: „V potu svojiga oblizhja jej svoj kruh.“ Tudi je ni bilo nikoli toshiti flifhati, de ima prevezh ali preteshkiga dela. Storila je, kar ji je bilo mozh, in storila je s nar boljfhim in s nar bogoljubnifhim naménam, is ljubésni do Boga, po uku in isgledu Jesufa Kristufa, kateri je v hifhi svojiga rednika terdo delal, ako ravno je bil Sin boshji. Vfe drugo je Bogú isrozhila.

Kako lepo poduzhenje fi snajo posli is tega sadershanja svete Zite posneti! Taki bi mogli pa tudi vfi posli biti. De pa fhe davno vfi taki niso, spri-zhujejo dovolj mnoge britke toshbe gospodarjev in gospodinj sploh v nashih zhafih.

Zita umè per delu moliti.

So nektare molitve, ktere so po imenu *hitre molitvize* snane. Molitvize se sató imenujejo, ker so kratke. Hitre molitvize se sató imenujejo, ker se hitro odmolijo in se v njih ferze hitro k Bogu povsdigne. Take hitre molitvize so, postavim: „Vfe is ljubesni do Bogá! Vfe v vézhi zhast boshjo!“ ali: „Moj Bog! ljubim te. O de bi te ne bil nikoli s graham rasshalil! Odpusti mi moje grehé!“ ali: „Gospod pomagaj! Pomagaj mi s svojo gnado! Po-

shegnaj me!“ ali: „V Jesufovim imenu! V saupan-
ji va-nj! i. t. d.“ Tazih hitrih molitviz je sveta
Zita veliko snala, in se jih je s velikim pridam per
delu poflushila. Tako je bilo njeno ferzé per Bogu,
kadar so njene roke delale.

* * *

Vezhkrat se flifhijo profli ljudjé pertoshiti, de
savoljo prevezh déla nimajo zhafa moliti. Kako ne-
spametne so take toshbe! ne vejo, ker ne umijo,
per delu in med delam moliti. Mislijo, de mora
zhlovek ravno v zerkev iti, poklekniti in roke
vsdigniti in paternofhter preberati, de morejo re-
zhi, de molijo. Molitev je povsdigovanje ferza k
Bogu. Svoje misli, svojo dúfho pa samoremo k Bo-
gu povsdigniti povsod, v vsaki uri, v vsaki fili in
teshavi. Tako je storila sveta Zita. Po njenim le-
pim sgledu nej se tadaj vfi ravnajo, kateri imajo
savoljo dela in savoljo opravił svojiga pokliza pre-
malo zhafa, v zerkev iti!

Zita ob nedeljah in prasniki.

Zerkvena sapoved veli: „Pofvezhuj prasni-
ke.“ Sapovedani prasniki se imenujejo vse nede-
lje in drugi dnovi, ktere nam je zerkev prasnó-
vati sapovedala. Katoljfhki Kriftjan nej tadaj po
vólji svoje matere, svete zerkve, te od nje poslav-

ljene in sapovedane prasnike prasnuje — pa kako nej jih prasnuje? Kako jih je fvetá dekla Zita prasnovala? Imela je nedelje in prasnike kakor Bogu v zhaft pofvezhene in ljudém v svelizhanje namenjene dnove; sdershala se je tadaj v teh dnéh vfih teshkih déla, zhe jih savoljo velike file ni bilo treba opraviti. Tudi zerkev ni imela namena svojim vernim te dnove v postopanje in v lenobo dati, ko jih je v sapovedi sapovedala, temuzh lepi namen je iméla, de bi, ko fkerb sa telefne opravila tako rezhi na firan postavimo, bolj Bogá zhaftili in sa poboljšhanje in sa spopolnenje svoje dushe fkerbéli. To fveti Augufhtin prav lepo uzhi, rekozh: „Sató je zerkev vfako teshko délo prepovedala, de samorejo njeni verni losheje boshjo flushbo opravljati, in se bres vfih pofvetnih fkerbí in opravil losheje boshje volje spomnijo. Kdor bi se tadaj famo vfiga teshkiga dela sdershal, drugazhe pa dan s postopanjem, ali zlo s shretjem in pitjem trafil, bi savoljo tega nedelje in prasnika ne pofvezheval. Njega bi ftrafhne befede sadele, ktere je Bog po preróku Ezechiu Judam govoril, de fo mu njih Sabati, namest v dopadajenje, fhe lé v vezhi gnufobo. Sakaj de je Bog to Judam osnaniti dal, fpet fveti Augufhtin pové. Prasnovali fo svoje Sabatne dnove, govori, s pozhivanjem od déla, in s gerdim postopanjem; fizer fo pa imeli te dnove sa nezhimerni kratek zhaf.

Ker se je sveta Zita ob nedeljah in sapovedanih prasniki vřaziga teshkiga in teléfniga dela sdershala, vunder ni postopala in kratkiga zhafa ifkala ali sa fhumezhim in grefhnim veseljem letala.

O nikar ne verjemimo, de řta Bog in sveta zerkev ob nedeljah in prasniki dćlo, ktero je famo na febi nedolshno, ja hvale vredno in fhe zlo dolshnost, savoljo tega prepovedala, de bi v tazih dnevih zhaf imćli, sa drage denarje igrati, řesti in piti, plefati, komedje, řemnje in veselje ifkati in obifkovati. Nedelje in prasniki řo řveti Bogu pofvezheni dnovi, v kterih nej se vřiga, kar bi naf motiti in na pofvćtne rezhi vesati vtegnilo, toliko bolj vřiga greha varovati moramo. „Bog nam je dal nedćljo, govori řveti Krisoftom, dć se v takim dnevu grehov in hudobij ozhiftimo, sdaj pak se vidi, de jih taki dan fhe vezh řtorimo. Ali se pa pravi, vprafha řveti řhkof Ziril, ali se pravi tć, o Kriftjan! prasnike in nedelje prasnovati in pofvezhevati, — trebuhu flushiti, in vřaktere prepovedane flasti ifkati, in poshřefhnosti, nezhistosti, igraszi, řeljam po veselji se podvrćzhi?“ „Oh pomilovanja vredna nespamet toliko ljudi! govori řveti Bernad: zeli tјeden dćlate in se trudite sa shivesh tega umerljiviga telefа, ob nedeljah in prasniki pa se sdi, de se trudite in vbijate njegovo neumerljivo dufho pogubiti, v ktere svelizhanje in vezhno řrezho je nedelje in prasnike pofvezhevati sapovedano.

Sveta Zita jih je prav in s gorezhofitjo v svelizhanje in frézhlo fvoje neumerljive dúfhe prafnovala. Narpervo ni nikoli posabila ta Bogu pofvezhen dan per fveti mafhi biti. Bila je túdi vfelej s vfo mogozho poboshnofitjo per fveti mafhi. Túdi k fpovedi in fvetimu obhajilu je fhla in fe je prav natanko k tema fvetima opravilama pripravla. V tej jedi je dobivala mozh in krepóft fa zeli tjeden. Ravno tako ni nikoli boshje befede, pridige in kerfhanfkiga nauka samudila. Pofebno pridno in pafljivo je poflufhala, kar fo jo duhovni uzheniki uzhili. Lenoba in fanikernofit v poflufhanji boshje befede je poglavitni greh mafikteriga Kriftjana; sató pa túdi tako malo naukov vere in kerfhanfkiga shivljenja véjo in is kafiljive nevednofiti toliko grehov fforé. Od todi pride túdi njih mlazhnofit v kerfhanfivu, njih ljubesin do pofvetnofiti in nemarljivofit fa vezhnofit. Kako jih oframoti take mlazhne Kriftjane fveta dekla Zita! Dobro je vedla fvojo in vfaziga Kriftjana dolshnofit, boshjo befedo, kolikor je mogózhe, poflufhati. O koliko imam fhe fa flifhati, je rekla, koliko fhe fe uzhiti, kar mojo dúfho in svelizhanje sadeva! Nikoli fe ni mogla boshje befede dovolj naflihati.

Nobene umetnofiti fe zhlovek do konza ne isuzhi, pravi pregovor — nar menj pa nar vezhi vfih umetnofit, fa fvojo dúfho prav fkerbéti. In vunder fe jih hozhe toliko kerfhanfkimu poduku odtegniti, ker miflijo, de shé vfe vedo, kar je vediti treba. In bodi fi túdi, de vfe vejo, de bi jim nizh vezh

ne bilo treba rezhi, kaj imá dober katoljfhki Kriftjan vediti, verovati in floriti: ali ne potrebuje vfakkdo od zhafa do zhafa noviga oshivljenja in fpodbadanja k dobrimu? Ali ne potrebuje tudi nar boljše obdélan vert vunder vzhasi deshja, de ga pomózhi? Pa per malokomu je shé vert tako obdélan, de bi drusiga nizh nepotreboval, kakor permozhila. V marfikteriga vertu fioji fhe plevel, ofat in ternje, to je, pemota in nevednost v njih ferzih.

Ker pa s poslušhanjem boshje besede in mafhe, s opravilam fвете pokóre in obhajila fhe ni vse opravljeno, kar k prásnovanju nedélj in prasnikov gré: je fвета Zita tudi drugi zhaf dneva molila, duhovne bukve brala in druge bogoljubne dela opravljala. Vfako po poldné je fhla fhe v zerkov, je fveti sakrament altarja obiskala in je bila pri shegnu in drusih poboshnih opravilih. Shé pred poldnem je kaj duhovniga brala; posebno pak je to popoldné florila, ako je le zhaf imela.

Nar boljshi bukve, ktere so tudi prave rozhne bukve Kriftjana, je fveti evangeli. O, de bi vfi s enako gorezhofijo, kakor fвета Zita, — de bi prav dostikrat — de bi tudi pasljivo te bukve brali, de bi jih prav uméli in is njih prav dobizhek dobivali! Pa rasun evangeljfskih bukev je fhe veliko drusih lepih bukev. Pomilovati fe mora lé, de v nekterih hifhah tako malo duhovno branje obraj-

tajo — de imajo zló starfhi, gospodarji in gospodinje tako malo veselja nad njim.

* * *

Tudi si je sveta Zita persadevala nedelje in prasnike fhe posebno s tem posvezhevati, de je v tazih dnevih po mogozhosti dela ljubesni in ufmi-ljenja opravljala. Obiskovala je namrezh bolnike. Pomagala je ubogim. Tolashila je shalofne, saupanje je delala sumnim, veselje k delu lenobnim. Svarila je od greha in hudobije in opominjala k pokori, molitvi, k svestobi v poklizu, k pridnemu poslusljanju boshje besede in k vezhkratnemu prejemanju svetih sakramentov. Nar bolj se je varovala, take dni s graham ofkruniti.

O koliko nam fhe manka k pravimu posvezhevanju nedelj in prasnikov! Ali smo she kteriga v svojim shivljenji prav in popolnoma posvezhevali? Koliko smo jih pa s gréhi in hudobijami ofkrunili?

Zita se varje hudóbnih tovarshij in nevar-niga rasveseljevanja.

Sveti Krisostom govori: Kakor je ref teshko, od drevesa, ktero je bliso zeste ali zlo na poti vsajeno, srelo sadje dobiti, tako je tudi teshko zhednost in nedolshnost med hudobnimi tovarshmi in to-

varfhizami do konza nepofhkodovano ohraniti. Zhednosti in nedolshnosti bi pa Zita ne bila sa vse na fvetu dala. Kaj je bila tadaj sa - njo bolj potrebno, kakor hudobnih tovarfhij in nevarnih priloshnosti se varovati. Perdrushila se je tadaj famo k dobrim, pobóshnim dufham. Tovarfhij in snanfiev, ktere bi ji bile na dufhi fhkodovati snale, se je bala, kakor kuge. Bolj prijasniga snanfiva s ofebami drusiga spola se je smiraj varovala. Plef se ji je filno nevarna rezh sdel. Nikoli je nifo mogli k plesu perpomozhi.

Ker samorejo hudobni tovarfhi in tovarfhize toliko nefrezhe fioriti, se tudi vi, kateri tó berete, kteriga ftanu ali ktere ftarofli koli fte, hude tovarfhije ogibajte! Hudobni tovarfhi flezhejo nedolshnimu obleko nedolshnosti, in ga v svojo fpazhenost oblezhejo. Ogibajte se tudi tazih hifh, ktere bi vafhi zhednosti in nedolshnosti nevarne biti vtegnile! Kaj ti je fila, vprafha fveti Hieronim, v tifti hifhi se sadershávati, kjer fi fi vfako potrebo fioril, ali premagati ali pa premagan biti? Opuftite ljubo - snanfivo, ne pezhajte se s ofebami drusiga spola; ali pa se fhe nikoli ne sazhnite s njimi pezhati! Take snanfiva fo filno nevarne. Ne podajte se fami proftovoljno v nevarnost grefhiti! „Sveto pifmo pravi: „Kdor nevarnost ljubi, bo v nji poginil.“ Ne rezite: Nizh se ni bati! Ako to samorete rezhi, ne posnate ne velikofli nevarnosti, ne velikofli svo-

je slabosti. Gorje vam, zhe se mislite v taki varnosti, de se vam ni nizz bati! Vafhe pogubljenje je blisheje, kakor si mislite.

Ravno tako se varite vsih kratkozhafnosti, ktere so zhednosti in nedolshnosti nevarne. Sploh si morate vse kratkozhafnosti misliti kakor vir, is kteriga se piti da, ne pa v kterim se more poginiti. Kratkozhafnost pa, od kterih se malokadaj bres omadeshevane vesti priti more, kjer je posebno zhistost ferzá, nedolshnost v nevarnosti, nesmete nikadar ifkati. K takim se smé pa posebno pléf fhtéti. Pléf kakor je sam na sebi kakor igrati, ali kako drugo neprepovedano veselje vshivati ní fizer pregreshen. Pa nevarno smeraj ofiane plesati. Sakaj vezhdél per vsakim plesu se fhe druge okoljnosti permérijo, ktere plesfhe nevarno storé. Rezite fami! kamor jih toliko is nezhistiga namena gré; kjer se tako rado spodobnosti in frameshljivosti posabi; kjer toliko predersno pijanah fantinov framesno poje; kjer se is frameshljivosti tako framesno norzhujejo; kjer so plesi morde she fami na sebi taki, de v tistih, kteri pleshejo, kakor tudi v tistih, kteri ples gledajo, nezhiste shelje sbuditi morajo — zhe potem fhe po nesmernim vshivanji jedi in pijazhe tamota nozhí, to sagrainjalo tolikterih pregréh, in sadnjizh fhe spremljanje in peljanje na dom pride — rezite: ali tukaj bi ne bilo nikakorfhne nevarnosti sa nedolshnost? — Ravno savoljo tega fvari fsveto

pismo, se s plesavko pezhati in fhe ne poslušhati, je, de ne oflepi in v pogubljenje ne sapelje. Sato govori tudi sveti Avguštin, de bi bilo bolje ob nedeljah in prasniki delati, in zhe bi bilo snopje vesati, kakor de se pléfhe. Sato da tudi sveti Ambrosi vsm materam uk, svoje hzhere kershanfko shivéti in ne plesati uzhati. Dostikrat je fhla she nedolshnost k pléfu, pa ne vezh od plesa — ja, kadar je fhla domú, se je zlo sgubila.

Zita kershanfko zhuje.

Nafhe ferzé je enako vertni grédi. Ako ravno se sgolj dobro feme vseje ali dobre selfha vfa-dé; vunder veliko plevéla srašte. Kaj mora tadaj fkerbna hifhna gospodinja storiti? Ako pusti nefkerbno oboje kliti in rasti — ako nikoli ne pogleda in ne sapové pogledati v vert; feme nebo dobro pognalo, plevel bo njéshne selfhiza obraštel in poslednjizh umóril. Temu nasproti pa isruje, zhe gré vezhkrat in vsaki dan na svoj vertez, plevel, koj ko se pokashe, dobro feme, ne bo vezh v semlji ostajalo, temuzh gnalo in selfha ji bodo veselje delale, ker bodo rastle in velike prihajale.

Taka fkerbna gospodinja v vertu svojiga ferza je bila sveta Zíta. Tudi ona je imela hude nagnjenja. Tudi ona je bila, kakor vsi ljudjé is meša in kervi. Tudi v vertu njeniga ferza je med dob-

rimi selfhi veliko plevela poganjalo. Tudi ona je imela od vſih ſirani, od ſunaj in od ſnotraj veliko ſovrashnikov. S veliko ſkerbnoſtjo pak je vertez ſvojiga ferza obdelavala in od plevela ozhiſhevala. S vſo mozhjó je ſtanovitno zhula in na ſovrashnike ſvoje frezhe zhula. Poſnala je zhlovéſhko ſpa-zhenoft — poſnala je velike zhloveſhke ſlabóſti. Kako lahko bi bila tudi ona hudobna poſtala in dobra biti nehala, — kako lahko bi bila od ſovrashnikov premagana, v ſanjke potegnjena in tako pogubljena! Zhula je tadaj s vſo mozhjó nad ſebój. Ker je pa tako nad ſeboj zhula, de bi s ohlapnim in floſhnim ſhivljenjem fama netila ali gobe k prihodnjimu ognju ne vnéla, in de bi dovolj mozhí imela, tako nevarnim duſhnim ſovrashnikom ſo-perſtati, je bila ſilno ojſtra fama s ſeboj. Araſaſt paſ je iméla okrog goliga ſhivota. Leſhala ni na mehkih pernizah, — ja ſhe ne na flami, temuzh na terdi dilji ali pa na goli ſemlji. Ako ravno je mogla terdo delati, ſe je vunder vezhdel zelo leto ob ſuhim kruhu in ob vodi poſtila.

Kako je tudi nam treba ravno tako in ſtanovitno zhuti! Kako ſlo ſmo na duſhi k hudimu nagnjeni — koliko nevarnoſtim, prilošnoſtim in mikanjam ſmo na teleſu podverſheni! Kako teſhko naſ ſtane dobro ſtoriti! Kako lahko pa kaj hudiga ſtorimo! Ali ne plavamo vſi, de tako rezhem, kakor

na réki hudih nagibov, ako ne zhujemo sami nad seboj? Kako nevarni in prekanjeni fovrashniki so nam ti nafhi hudi nagibi! Kako fkerbno moramo zhuti, de ne omagamo. Kako nevarn fovrashnik je nagnjene k jesi, k mafhevanju, kterimu nagibu smo vsi podversheni! Kolikrat naf napade! Kolikrat smo se mu she podali, zhe smo se s njim v boj podali, in smo bili premagani! Vsim prirojeno hudo nagnjenje, od drusih hudo misliti, svojim blishnjim hudo oporekati, sami sebe pa povsdigovati in se s dobrim hvaliti, kako hud in mozhán fovrashnik je tó, ki naf je she stokrat in stokrat napadel in premagal, ako ravno smo na - se pasili in zhuli! Kako moramo pasiti na zhaftisheljnost nafhim ferzam prirojeno, ktera je posebno mozhna in nevarna fovrashniza nafhih dufh, ki je she marfkteriga v neisrezheni revfhino spravila! Koliko, posebno shenfkkih je she ta fovrashniza, shelja drugim dopasti, zhaftisheljnost ob zhaft, ob nedolshnost, ob nebesa pripravila! Koliko ljudi je is zhafti - in flavesheljnosti, is posheljenja drugim dopasti Kristusa in svojo vero satajilo! Koliko je pa she tazih, kteri is shelje drugim dopasti, dobro opufhajo in hudo delajo! Kako moramo zhuti nad posheljenjem, nad prevelikim nagnjenjem k veselju! Kam so she marfikteri prifhli, ki so prevezh in sa prevelike denarje igrali! Koliko jih je, ki so pri plefu svojo devishko zhaft, svoj lepi devishki venez saplesale in sdravje in shivljenje sgubile! Kako moramo zhuti nad lakomnostjo, nad posheljenjem po denarjih

in bogastvu, po vednim pomnoshenji premoshenja! S tem se pa s zhařama ljubeshin do posvetnih rezhi tako naraste, in tako se zhlovek saplete, de vezhnih rezhi posabi. Per tem pa zhlovek dostikrat flepar, goljuf, hudobnesh postane. Kako nevarn sovrashnik je to! Kako moramo sadnjizh nad posheljenjem po fladnosti zhuti! O, zhlovek ne vé, kako slab je od te strane! Ne verjame, koliko se mora v tem zhuti in pasiti. Sato jih pa tudi toliko pade in je tako malo tazih, ki bi se v tem nikolj ne bili pregreřhili — ki bi od tega nar nevarnejřhiga in nar mozhnejřhiga sovrarashnika nikoli ne bili tepeni bili. „Duh je voljan“, govori Kristuf nafh Gospod, „pa meřó — — — o meřó je flabo.“ K tem notrajnim sovrashnikam se pa še vunajni pridrushijo, toliko nevarnosti in priloshnosti k grehu — toliko sanjk in mikanja k hudimu, ki naf napadajo. Bodite vunder vsi tako dobri, ferzhni in zhujózhi bojevavzi, kakor je bila řveta bojevavka Zita, in kakor se tiřtim řpodóbi, ki řo pri řvetim kerřtu k banderju Jesufa Kristufa perřégli! Dufhni in telefni sovrashniki vař obdajajo. Zhujte! Veliko jih je, njih řhteřvilo je neisrezheno. Dobro se varite! En sovrashnik je mozhnejřhi, nevarnejřhi in bolj svit, kakor drugi. Pripravljeni bodite in obo-rosheni. Bres řtanovitniga kerřřhanřkiga zhuvanja řte pogubljeni. Sgubljeni řte ako posabite, de vař vařhi dufhni sovrashniki salesvajo. Premagani bote, ako se jim koj v sazhétku v bran nepostavite. Torej zhujte!

Zita ubosim in revnim veliko dobrağa fiori.

S ubosimi in revnimi je imela Zita posebno ufmiljeno ferzé. Ubog pošel fama ni imela nizhefar prevezh; pa vunder je od svojiga maliga, kar je imela, rada podelila, kolikor je mogla. Tako je svoj majhen saflushek vezhdel ubogim podelila, in je s pervoljenjem svojiga gosпода svoj vsakdanji shivesh med nje rasdelila. Sama pak se je s kruham dovoljila. Kar je pa she verh tega od svojiga gosпода sprofiti mogla, je njim dala. Njeni gospod in gospa sta pa tudi rada v njene proshnje sa uboshzhke in revzhke pervoljila. Ona pa ni bila lena in fkopa v rasdeljenji tega, kar sta ji njeni gospod in njena gospa is tega namena dovoljila. Bog je pa tudi to dobrotno hišho tako poshegnal, de niso le famo nizh pomankanja zhutili, temuzh de se je sad v shitnizi, moka v fkrinjah, is kterih je gospod ubosim pomagati pervoljil, zhudno mnoshila.

Zita je vidila v osebi ali perfhoni uboshzhka osebo Jesufa Kristufa. Sakaj on je rekel, kar kdó ubogim fiori, bo tako sarajtal, kakor de bi bil nje-mu samimu floril. Teh boshjih besedi se je sveta dekla vselej spomnila, kadar je firomaka sagledala. Permeri se enkrat to le. Zita hozhe na sveti vezher k polnozhni mafhi iti. Ravno silno mras je bilo. Nje gospod, kteri ji je savoljo njene pridnosti in savoljo njene sveštobe vse saupal, ji svoj koshuh ponudi. Zita ga vsame in gre v zerkev v

njem. Ne daljézh od febe sagleda berazha v flabe zunje oblezheniga, ki se je savoljo mrasa na vřim shivotu tréfel. Temu bo koshuh bolj flushil, kakor meni, ři mifli, gré k njemu in mu dá koshuh, de bi ga oblekel in se ogrel. Rezhe pa: Po konzhani flushbi boshji mi ga řpet nasaj daj, de ga fvojimu gořpodu odrajtati samorem, ki mi ga je pořodil. Berazh ji to rad oblubi. Ona pak gré fvojo moli-tev opraviti.

Polnozhna mařha mine. Zita po berazhu gle-da, kterimu je koshuh fvojiga gořpoda pořodila. Pa ni berazha ne koshuha in nihzhe ne vé pove-dati od njega. Vřa preplařhena gré domú in pové gořpodu, kaj se je sgodílo. Njeni gořpod, filno fer-dit, jo hudo osmerja. Bres isgovora terpi Zita vse in ři mifli: Bog bo řhé prav řtoril; koshuha niřim tako ubosimu, kakor v ořebi ubosiga Jesufa Kriřtufu dala.

Bog je tudi vse prav řtoril. Opoldné, ko řta gořpod in gořpá ravno kořila, pozingljá nekđó per vratih. In kđó je bil? Berazh s koshuham, kteri ga je hvaleshno nasaj in perneřel in řginil.

* * *

„Ne bóte me smeraj per řebi iméři“, je re-
kel enkrat Jefuf, „řiromaki, kterim snate dobrote
řkasovati, bodo smeraj per vař.“ Reř je, smeraj
řo per nař. Ne odvrazhajmo fvojih ozhi od njih.
Vři ubogi, revni, řiromafřki lřudjé, naj ře imenuje-

jo, kakor kolj hozhejo, so vredni nashiga ufmiljenja. Pogled ptuje revfhine in nefrezhe nej bo tako rezhi ogenj, per kterim nej se kerfhanfko ferzé kakor bron rastopí in omezhi. Po uku svetiga Pavla nej se s veselimi veselimo. Tode ne famo s veselimi se nam je veseliti, ampak tudi s terpezhimi terpimo, to se pravi, njih terpljenja nej se vdeleshimo, shalujmo s shalofnimi, in jokajmo s jokajozhimi.

Pa famo voljo iméti, le ufmiljenje pokasati, in ne po môzhi ref pomagati, bi ubosim in pomozhi potrebnim nizh ne pomagalo. Rasun kerfhanfkiga ufmiljenja, ktero med ptujo revfhino zhutimo, mora vfaki tudi ptujo revfhino, kolikor samore, s milimi darovi olajshati fkufhati, mora, kolikor mu je mogozhe, pomagati, reveše s denarji, s kruham, s oblazhili in drugimi rezhmi podperati, ali zhe tega ne more, po isgledu svete dekile Zite per premoshnih sa - nje profiti ali jih faj tolashiti in jim s djanjam in s svetam perpomoshen biti. Neufmiljenost s ubosimi je velik gréh. Ufmiljenost pak je, kakor sveti Peter govori, sagrinjalo, s kterim Bog nafhe gréhe sagrinja. Bodite ufmiljeni, nam govori sveti evangeli, in ufmiljenje bote dofegli. Ne kapliza vode, ktero shejnimu podamo, ne bo nepovernjena oftala. Jesus hozhe vfako dobroto, ktero kdo fvojimu blishnjimu fiorí, tako sarajtati, kakor de bi jo bil njemu famimu fioril.

Zita v terpljenji in preganjani.

Kteri v Kristufu poboshno shiveti hozhejo, govori fveti apostelj Pavl, bodo mogli preganjanje terpéti. To se je tudi nad fveto Zito spolnilo. Po-febno v sazhetku je imela savoljo fvojiga tihiga, famotniga in poboshniga shivljenja veliko terpéti. Niso je le terzjalike imenovali, niso je lé povsed kakor neumnize safmehovali in saframovali, temuzh tudi njenimu gospodu so jo po krivim toshili, kar ji je nar bolj teshko djalo, ker se ni kar nizh dolsh-ne vedla. Njeni gospod ji je savoljo tega marfikaj ozhital, marfikaj terdiga naloshil. Pa vse je poter-pela, de se je bilo zhuditi. Nar hujshi saframovan-je in safmehovanje je ni samoglo v njeni poter-peshljivosti omajati, je v njeni poboshnosti savéra-ti ali je le nekoliko motiti. Vefelila se je fhe lé, savoljo Jesufa safmehovanje in saframovanje ter-péti. Sató pa tudi nikoli ni ne nar majnfhi jese ali fovrashtva do fvojih rasshaljevavzov in pregan-javzev pokasala.

* * *

Poboshni ljudjé in taki, ki radi molijo, se prav velikrat „terzjali! terzjalike!“ flifhijo imenovati. To se je tudi fveti Ziti sgodilo. Pa kar nizh ni bila nevoljna savoljo tega. Sakaj, zhe so jo terz-jaliko imenovali, vunder ni nizh fhkode savoljo tega

terpela. Sej fe savoljo tega ni nizz gerdiga, nizz hudiga od njé govorilo. Zhe bi jo bili hudobnizo, hinjavko, lenobnizo, tatizo, nezhistnizo imenovali; bi ji bilo na zhafti v fhkodo. De fo jo terzjaliko, t. j. priatlizo molitve in poboshnosti imenovali, ji nifo mogli nizz zhafti odvseti. Sej je bila priatliza molitve, poboshna dufha. In tudi nafhi zhafti fe ne pergodi nizz fhkode, zhe nam take imena dajejo. Samo tiftiga hinjavfkiga terzjaliftva fe nam je varovati, s kterim fe Bogu in hudizhu ob enim flushiti hozhe, ko fe na eni strani veliko in lepo molli, na drugi strani pa hudomifelno, sumno, fovrashno in napuhnjeno ferze v perfih noli in kashe.

Zita premaga svoje fovrashnike.

Kakor fo nekteri, posebno tifti, kteri fo bili s njo v eni flushbi, fveto Zito mozno preganjali in opravljali, jim vunder ni nikoli shal besede dala. Smeraj je bila prav priatla in krotkoferzhna s njimi. S tem prijasnim in perljudnim sadershanjem si je sadnjizh njih ferza perdobila. Ktere fo jo poprej nar bolj nadlegovale in opravljale, fo bile sdaj njene nar boljshi priatlize, ktere fo jo v bogoljubnosti in poboshnosti posnemale.

Nizh pa tudi ne samore nashimu neprijatlu ferza vseti, kakor prijasnost, krotkost v sadershanji. Neprijasnost in godernjavost ga fhe bolj vname. Kakor voda ogenj ugafne, tako krotkoferzhnost ferdito, jesno ferzé premaga. Slama in shvepel bi ogenj, in terdoferzhnost in foverashtvo jeso fhe bolj fpodshgala.

Ako imash tada j foverashnika, bodi miren in perljuden s njim, kakor je bila fveta Zita s svojimi foverashniki. Ogovarjaj ga krotkoferzhno, zhe imash perloshnost. Dobra befeda najde dobro mesto! Posdravljaj ga prijasno, kadar ga frezhafh. Poglej ga perljudno! Ponudi mu svojo flushbo ali postreshbo, ali profi ga ti kaj taziga. To je nar bolji pomozhek se s svojim neprijatlam spraviti, zhe se profi, nam kaj storiti ali s kom ufrézhi. Tako so bili nar hujshi neprijatli perdobljani, in nar vezhi in nar daljshi foverashtva konzhané.

Zite pravizhna in fveta jesa.

Nihzhe ni na Ziti ne nar majnfhi jese fpasil; sakaj bila je tako krotkiga duhá, de je tudi nar vezhi shale in sabavljanja nifo mogle vjesíti. Pa slo se je snala vneti in sjesíti, zhe se je kdo predersnil prizho njé kaj soper devishko zhiftoto govoríti. Vse je losheje flifhala, kakor neframne beféde. Is zéle dufhe jih je foverashila.

Lahko bi réf kdo mislil, de to nima toliko v febi, zhe nezhiste besede govoriti flifhi, de jih lé sam negovori. Zhe bi jih pa kdo vftavljal in ozhit, kadar bi jih samogel, pa jih ne — zhe bi fran fhel ali faj svojo nevoljo pokasal, in tega ne fíorí — zhe se jim zló smeja in svoje veselje nad njimi fkasuje, tako, de se tifti, kateri jih govorijo, v pre- dersností in neframností fhe bolj vnamejo — ali zhe kdo morebiti fhe zlo kvantati pomaga, imá to filno veliko v febí in se pravi ptujih grehov vde- leshiti.

Kakor fi flifhal, je sveta Zita vselej svojo narvezhi nevoljo pokasala. Stori tadaj tudi ti tako! Ako se pa samorefh odtegniti, pojdi prezh; sakaj hudobno govorjenje fpridi po besedah fvetiga Pav- la lepo sadershanje. Ako fi pa gófpodar, gófpo- dinja, ne terpi taziga govorjenja v svoji hifhi med fvojimi otrózi in pôfli. Rezi jim: Negovorite mi tazih beféd! in posvari jih s vfo ojftróftjo. Persa- deni fi jih taziga fhkodljiviga govorjenja odvaditi. Ako molzhifh in jih tako govoriti puftifh, fi s ve- likim greham svojo vest obteshifh.

Zita nozhe, kar framoshljivost sadéne, ni- kogar pohujfhati.

Sveta Zita je svojo devifhko zhiftoto s vfo fkerbnofijo varovala. Ni le ozhi, ufhéf in ferzá vfi-

mu saperala, s zhimur bi se bila snala pohujfhati, temuzh tudi fama se je s vſo mozhjó varovala, de ni nikogar, kar zhiſtoſt in framoshljivoſt ſadene, pohujfhala. Nikoli ni beſedize govorila, — nikoli ni norzhije imela ali kaj drusiga taziga, kar bi ſnalo drugim perloſhnoſt k grehu dati. Poſebno v obleki je bila filno framna. Ni bila ſanikerno in flabo oblezhena, pa tudi ne nezhimerno in neframno. Veſ njeni ſhivot je bil ſpodóbnó pokrit. Tudi v nar vezhi polétni vrozhini, ko je ſolnze perpekalo, de ji je pot per terdim delu kakor kaplize deſhja po oblzhji tekeli, vunder ſvojiga ſhivota ni hotla ohladiti, de bi bila ruta iſſa vrata vséla, ker ſe ji je to ſhé neſpodobno ſdelo.

Svojiga bliſhnjiga ſamoremo mnogo pohujſhati in s beſedami, s ſnamnji, norzhijami in déli k grehu ſapeljati. Poſebno ſe more to s neſpodobnim oblazhilaſ ſgòditi, zhe ſe ſhivót, kakor ſe ſpodóbi, ne ſakrije, in ſe ali pré proſto, pre obilno, pre lepo napravi ali pa tudi pre ſanikerno, pre lenobno oblezhe. Kako ſe oſebe obojniga ſpola tega varjejo! Kako ſanikerni in lahkomiſhelni ſo v téh rezeh! Poſebno ſhenſke dajejo danaſhnji dan s ſvojó neframno noſhnjó veliko pohujſhanje. O, ſveti Duh ne opominja ſaſtojn, ozhi od lepo in neframno oblezhenih ſhenſk odvrazhati, ker jih je ſhe veliko ſavoljo tega padlo in pogubljenih bilo.

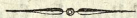
Zita svojo zhiſtoſt ſtanovitno brani.

Ako ravno ni ſveta Zita nikomur, in tudi v nar majnfhi rezhi ne, perloſhnoſti k ſkuſhnjavi dala in ſe je vſake perloſhnoſti prav ſkerbno bala, ktera bi njeni devifhki zhaſti ſhkodo prineſti vtegnila, ſe je vunder nakluſhilo, de je bila njena devifhka ſtanovitnoſt na ſkuſhnji. Neſramen mladenekh pride, jo prime ſa podpaſdiho in je nezhe vezh ſpuſtiti. Pa kako ozhitno je ſveta dekla pokasala, de imá tudi deviza terdno roko, kadar je njeno nar boljſhi, nar ljubſhi, njena zhiſtoſt v nevarnoſti! S filo ſe mu is nezhiſtih rok ſterga in ga tako oframotí, de ſe perhodnjizh nikoli vezh kaj taziga podſtopil, in tudi nje nikoli vezh nadlegoval ni.

* * *

Deviza, tudi ti imaſh možno roko: poſluſhi ſe je, zhe te hozhe kdo ob tvojo nedolſhnoſt pripraviti. Brani ſe vſaki ſa ſvoje premoſhenje in blago in ſi ga ne da vséti, in ob devifhko zhaſt, ki je vunder vezh vredna, kakor vſe premoſhenje in blago, bi ſe tako lahko perpraviti dala — ſa - njo bi ſe ne branila? O ne puſti ſi je ſa nizh na ſvetu vſeti! Brani ſe ſa - njo! Stori bersheje vſe, kakor de bi ſe oropati puſtila! Vpraſhaſh pa: Kaj je ſioriti, kadar ſim h grehu perſiljena? Tega Bog obvari! Zhe bi ſe pa reſ ſgodilo, de bi te kdo kaj hudiga ſioriti perſiliti hotel; ſe mu ſaj ne vdaj; po-

tém ti tudi fila ne more nizz fhkodovati. Ako se pa s vfo mozhjo vpreti hozhefh, se mu bofh lahko istergala. In potem je fhe druga mozh; vezhi kakor tvoja; mozh boshja, ktere morafh v taki fili posebno profiti in v njo saupati. Ako imafh tó nebefhko mozh sa fvoje oroshje, ti ne samore nizz fhkodovati. Bres fhkode bofh fhla zhes gade in kazhe, kakor v pfalmu pifano ftojí, — in noge ti ne bodo posfhkodovane.

Zita s svojim fianam sadovóljna.

Zelih ofem in fhterdefét lét je flushila Zita v eni fami hifhi, bres de bi se bila kadaj soper fvoj fian pertoshila ali se nevoljno pokasala. Opravljala je fvoje dela, kakor je vedla in snala — vse drugo je Bogú isrozhila. V ta fian me je djál, fi je mislila; njegova fveta previdnost me je fim perpeljala, kako bi smela nevoljna biti, je rekla: poklizala me bo tudi od todi, kadar ji dopade? Njeni gospod in njena gospá fta ji hotla savoljo njene velike starosti in ker jima je tako svefto flushila, vse delo fpregledati; tode rekla je: Ako ravno nisim vezh tako mozhna, kakor fim v mladosti bila: hozhem vunder is ljubesni do Bogá fhe toliko delati, kolikor samorem; dokler me vfa mozh nesa-puftí in me Bog, moj ozhe, prezh od dela k febi

v nebefa ne poklizhe, kjer hozhem svojo delopust prasnovati.

* * *

Na fvetu se nizh ne sgodi, kar bi Bog ne perpuštil in pervoljil. To mora vsazimu zhlovéku, ki v boshjo previdnost verje, prava tolashba biti. Naj se vse sše tako hudo in flabo kashe — nej se vef fvet nad nami raskrushi, samoremo vunder mirni ofšati — in sebe Bogú isrozhiti ter misliti: „Nizh se ne sgodi, kar bi Bog ne hotel, kar bi on ne perpuštil.

Tudi to je boshja volja, tudi to se ni bres boshjiga pervoljenja sgodilo, de so ti v tem, drugi v drugim štanu, kmetje in ratarji, drugi rokodelzi, delavzi in pošli. Tako mora biti. Bog je modro naredil, de mora vezh štanov biti: nemorejo vsi duhovni, ne vsi veliki imenitni gospodje biti, ne vsi oshenjani — ne more vsak kmet — ne morejo vsi bogati biti. Duhovni in posvetni, neoshenjani in oshenjani, ubogi in bogati morajo biti — kralji in knesi, kmetje in rokodelzi, delavzi in pošli morajo biti — zhe hozhe fvet obšati. Ako ravno so maršiteri in mnogoteri štanovi na semlji, vunder vsi v nebefa peljejo, zhe vsak po svojim štanu keršhanško shiví. Tega je fveti apostelj Pavl svojo efeshanško frejno ali gmajno prošil, de bi po svojim poklizu in štanu shivéli. De bi tudi mi vsi po svojim štanu in poklizu shiveli in si tako nebefa saflushili!

Pa toliko jih je, ki so v svojim poklizu in stanu nedovoljni. Sveta Zita je bila ubog pofel in vunder s svojim stanom dovoljna. Tudi mi bodimo s svojim dovoljni. Le glejmo in persadejmo si tudi dolshnosti svojiga stanú svešto spolnovati. Gotovo bomo potém vezhno svelizhanje dosegli. In zhe to dofeshemo, kaj shelimo, kaj potrebujemo fhe vezh? Bomo naj ubogi ali bogati, imenitniga ali flabiga stanú, to nej nam bo enako, zhe le v nebefa pridemo. Zhe kdo ne shiví po svojim stanu, dolshnost stanú ne spolnuje, v kteriga ga je Bog djál, ker-fhanfko in poboshno ne shiví: nebo imel v nika-korfhnim stanu poti v nebefa, in fkrije nej se v nar bolj divje pufhave in tepe nej se enako fvetim pufhavníkam do kervi.

Zita umerje in se verne k svojímu ozhétu.

V svojim fhestdefetim létu je sveta Zita sbóléla in opadla jo je le majhna mersliza. Ona pak je imela to sa snaminje, de bo kmalo umerla. Nobene minutize ni tadaj samudila, se k teshki poti v vezhnost s fvetimi sakramenti perpraviti, ktere je s veliko poboshnostjo prejéla. Kmalo potém je umerla; sakaj bolesin je od ure do ure hujfhi perhajala. Tega se ni zlo nizh vstrašhila. Davno she je bila k frezhnimu odhodu perpravljena, in hrepenela je she davno po bolji domazhiji v nebefih.

Njeniga ferzá ni nizh na semljo vesalo. Njeno shivljenje je bilo teshavno in ubogo. Naga fim perfhla na fvét, je rekla, naga ga hozhem tudi sapufiti. In refnizo je govorila. Sakaj fklenila je v letu 1272, v fheftdefetim letu fvoje fiarofiti, tako uboga, kakor nar bolj ubogi berázh, pa toliko bogatejshi na saflushkih sa vezhnoft. Nedolshno govorjenje otrók je nar lepfhi pokasalo, kako bogata je mogla na saflushkih biti, in ti fo jo nar lepfhi napif na grob poftavili. Sakaj ko fe je svedlo, de je dekla Zita umerla, fo otrozhizhi is vfih uliz mefta knjenimu fianovanju pertekli in glasno vpili: „Sveta Zita je umerla,“ in fo hiteli njeno truplo gledat. Pa ne famo otrozi fo tako rekli, zelo mefto je to govorilo. Njeno truplo je bilo tadaj tudi savoljo njene poboshnofti v zerkvi fvetiga Fridiana s veliko zhaftjó pokopano, kjer fo ga v letu 1580 fhe nefirohnjeno nafhli.

* * *

Poboshni Job lepo govori, ker pravi: „Nag fim na fvet perfhel in nag ga bom fpét sapuftil.“

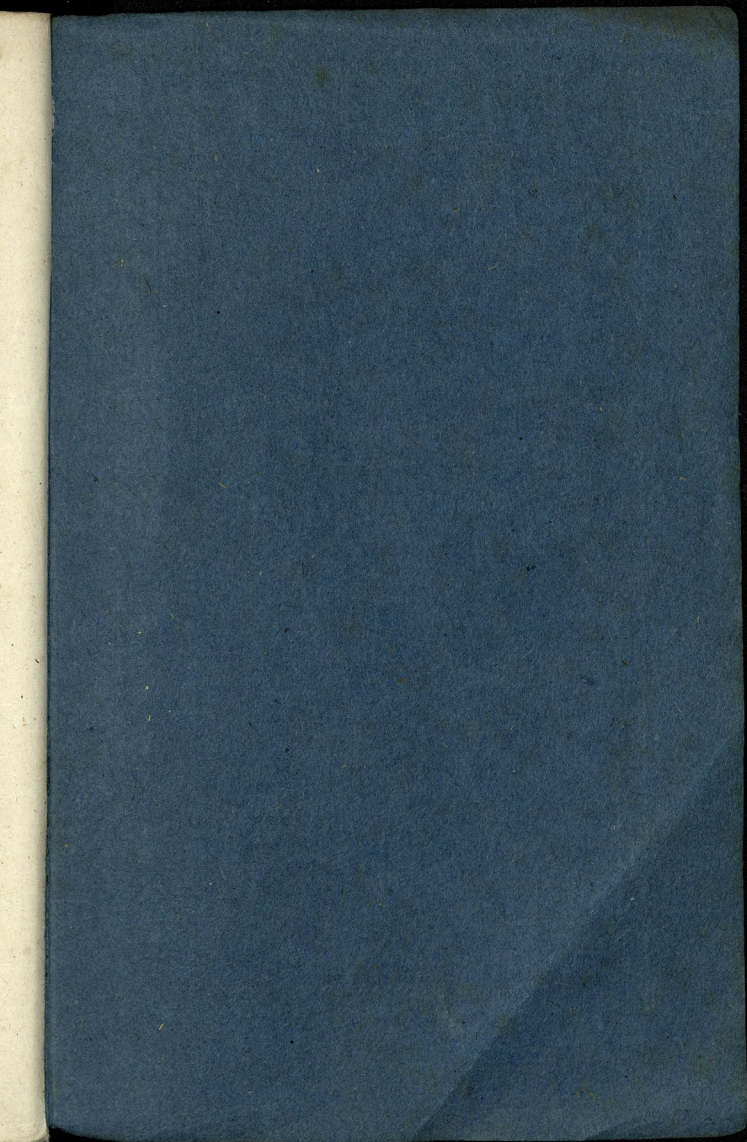
Kakor fo fe te befede she nad vfimi spolnile, kateri fo na semlji shivéli in sdaj vezh ne shivé, tako fe bodo tudi nad nami enkrat spolnile. Sakaj vfi bomo umerli. Ali fe morde bogatinz, imenitnik od tega isvséti hozhe? Tode tudi bogate in imenitne — fhe kralje in zefarje bo fmert vséla. Koliko njih je shé umerlo in bogafivo in imenitnoft,

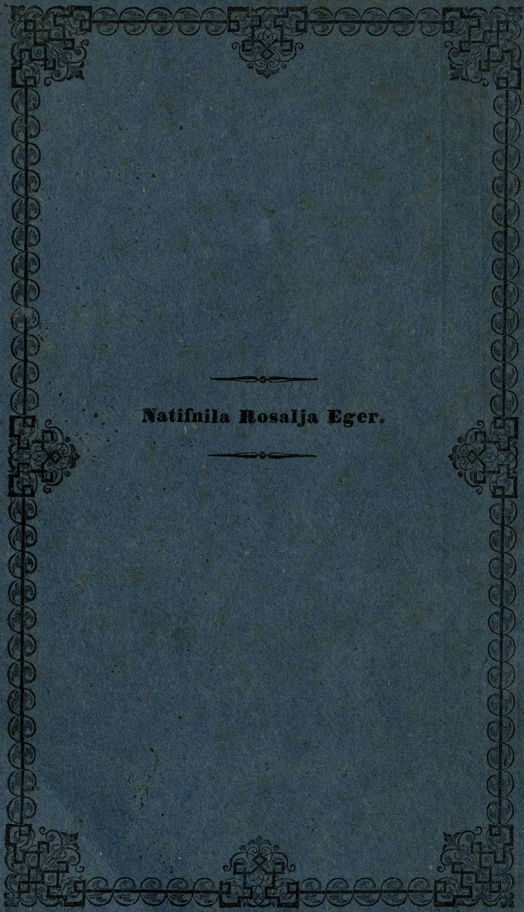
oblast in mózh jih ni samogla smerti obvarovati! „Kje so imenitni moshjé vfi?“ vprašha fveti Bernad. Odgovori „Oh, od vsih téh v nar lepfhjih kamnitih grobih pokopanih velizih mósh ni drusiga vezh kakor prah in pepél.“ In kaj so tudi fabo is fvetá vseli, kteri so hodili v fhkerlati, slatu in shidi oblezheni? Tudi oni so fhli nagi is fvetá, kakor so nagi na fvet perfhli. Nej naf tadaj Jobove besede ne ofrašhijo, de bomo ravno tako nagi is fвета fhli, kakor smo nagi na fvet perfhli. Sam Sin boshji Jesuf Kristuf, nafh Gospod, kteri je v devishkim telefonu Marie zhlovek postal, je prifhel kakor vsaki drugi otrok, ki se rodi, nag na fvet. In na konzu njegoviga shivljenja, ko so ga Judje krishali, so ga flekli in nag je umerl na krishi, kakor nar vezhi siromak, kterimu siromaku k vezhimu siarorjuho v jamo dajo. Veselimo se rajfhi, de smo mu per rojstvu in per smerti tako enaki! Zhe mu bomo tudi v shivljenji tako podobni, govori fveti Janes, mu bomo tudi v fvitlobi podobni, kadar spet pride.

Nej naf ne ofrašhijo Jobove besede; ljubimo jih fhe bolj in prevdarimo jih prav dostikrat v ferzu, kakor posebno svelizhavno misel. Sakaj potem ne bomo pre velike zéne v posvetne rezhi stavili. Po uku fvetiga Payla se poslushimo fвета le tako, kakor de bi se ga zlo ne poslushivali, ker moramo preprizhani biti, de vse mine in sgine kakor dim. Na smertni postelji je namrezh vsiga konez. Polna fkrinja denarjev ne samore umerajozhimu nizh po-

magati. Nar lepši in nar bolj obrajtana lepota mine, zhaft in imenitnosti in vse velizhastivo vgasne pri luzhi mertvafhke fvézhe. *Eno* famo tukaj obveljá, kar je tudi per fveti dekli Ziti obveljalo in ji vezhno zhaft dalo: njéne mnoge saflushenja, njene dobre dela, njeno poboshno fvetó shivljenje.

— — — — —

Natífníla Rosalja Eger.

— — — — —